

Wyrok z dnia 29 września 2000 r.

II UKN 759/99

W postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza podstawę faktyczną zaskarżonej odwołaniem decyzji.

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Roman Kuczyński, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 29 września 2000 r. sprawy z wniosku Edwarda J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w R. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 8 października 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 13 października 1997 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w R. odmówił przyznania wnioskodawcy Edwardowi J. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wobec niestwierdzenia takiej niezdolności.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca żądał przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz waloryzacji renty za IV kwartał 1995 r.

Wyrokiem z dnia 26 maja 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie oddalił odwołanie. Rozpoznając ponownie sprawę po uchyleniu wyroku przez Sąd Apelacyjny Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy internisty, neurologa, pulmonologa i chirurga. Biegli stwierdzili u wnioskodawcy zmiany chorobowe, które według ich oceny nie powodują niezdolności do pracy. W lutym 1994 r. wnioskodawca został uznany za niezdolnego do pracy z powodu gruźlicy płuc. Prawo do renty z tego tytułu ustało 1 maja 1996 r. wobec odzyskania zdolności do pracy. W świetle opinii biegłych wnioskodawca nie spełnia określonych w art. 36 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym

pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) warunków do przywrócenia mu prawa do renty. Wobec wstrzymania prawa do renty przed 1 września 1996 r. wnioskodawca nie nabył prawa do waloryzacji na podstawie ustawy z dnia 7 lutego 1997 r. o waloryzacji emerytur i rent za IV kwartał 1995 r. (Dz.U. Nr 15, poz. 84).

Apelacja wnioskodawcy od wyroku w części dotyczącej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 8 października 1999 r. [...]. Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd pierwszej instancji kierując się zaleceniami zawartymi w wyroku uchylającym poprzedni wyrok przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe. Biegli ustosunkowali się do wszystkich wskazanych przez wnioskodawcę dolegliwości i okazało się, że ich opinia jest zgodna z opinią biegłych tych samych specjalności wydaną w poprzednim postępowaniu.

Wyrok ten zaskarżył kasacją wnioskodawca i wskazując jako podstawę kasacji naruszenie przepisów postępowania (art. 382 w związku z art. 233 § 1 KPC) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania. Naruszenie tych przepisów polega na tym, że Sąd Apelacyjny oparł swoje ustalenia na podstawie opinii biegłych, która nie odpowiada wymogom określonym w art. 285 § 1 KPC. Zdaniem wnioskodawcy uzasadnienie opinii wydanej przez biegłego lekarza chirurga jest niekompletne, gdyż nie wskazał on dokumentów, na których oparł opinię, lecz powołał się na brak wiarygodnych dokumentów. Opinia wspólna wydana przez czterech lekarzy jest zbyt ogólnikowa. Braki w zakresie fachowego uzasadnienia wniosków końcowych uniemożliwiają prawidłową ocenę mocy dowodowej opinii. W uzasadnieniu kasacji podniesiono także zarzut, że od daty wydania opinii do daty wydania zaskarżonego wyroku upłynęło kilkanaście miesięcy i stan zdrowia wnioskodawcy mógł ulec zmianie. Zgodnie z art. 316 § 1 KPC sąd orzeka na podstawie stanu istniejącego w dacie zamknięcia rozprawy, zatem celowe było przeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny dowodu z ponownej opinii biegłych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wskazuje jako naruszony przepis art. 382 KPC regulujący zasady orzekania przez sąd drugiej instancji. Stanowi on, że sąd orzeka na podstawie materiału zebranego w pierwszej instancji i w postępowaniu apelacyjnym. Ponieważ Sąd

Apelacyjny nie przeprowadzał własnego postępowania dowodowego zarzut kasacji należy rozumieć w ten sposób, że Sąd ten dokonał oceny materiału dowodowego zebranego w pierwszej instancji z naruszeniem zasad oceny dowodów określonych w art. 233 § 1 KPC. Zgodnie z art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, co oznacza, że bada czy zostały naruszone przepisy, które zostały wskazane przy określeniu podstaw kasacji. Zarzut naruszenia wskazanych w kasacji przepisów jest nieuzasadniony. Stanowiąca podstawę ustaleń faktycznych opinia biegłych jest jednoznaczna, a nie ma żadnych dowodów przeciwnych, które pozwoliłyby na dokonanie odmiennych ustaleń. Kasacja nie zawiera zarzutów, że brak dowodów przeciwnych jest wynikiem uchybień w postępowaniu dowodowym, bowiem nie wskazuje żadnego z przepisów regulujących to postępowanie, które mogłyby być naruszone. Przy braku takich zarzutów należy przyjąć, że postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone prawidłowo. Ocena wyników tego postępowania nie mogła być inna niż dokonana w zaskarżonym wyroku.

Zarzuty do opinii biegłych, które podnosi się w uzasadnieniu kasacji, wnioskodawca zgłaszał w apelacji. Sąd Apelacyjny ustosunkował się do tych zarzutów stwierdzając, że wszystkie zgłaszane przez wnioskodawcę dolegliwości zostały ocenione przez biegłych. Zmiany chorobowe w postaci gruźlicy płuc, które były poprzednio podstawą przyznania prawa do renty, ustąpiły na tyle, że wnioskodawca odzyskał zdolność do pracy. Inne dolegliwości nie są objawem istotnych zmian chorobowych, które powodowałyby niezdolność do pracy, gdyż ani dokumentacja lekarska ani wyniki badań nie wykazują takich zmian. Opinia zawiera uzasadnienie wniosków wynikających z rozpoznania zmian chorobowych, nie można więc twierdzić, że nie odpowiada wymogom art. 285 § 1 KPC.

Nie można podzielić podniesionego w kasacji zarzutu, że dla prawidłowego zastosowania przepisu art. 316 § 1 KPC Sąd Apelacyjny powinien z urzędu ustalić, czy nastąpiły zmiany w stanie zdrowia wnioskodawcy. Zgodnie z art. 378 § 1 KPC sąd apelacyjny rozpoznaje sprawę w granicach wniosków apelacji. W apelacji wnioskodawca nie twierdził, że po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji nastąpiło pogorszenie jego stanu zdrowia, lecz zarzucał, że biegli wadliwie ocenili jego zmiany chorobowe. Kwestie, które po raz pierwszy podnosi się w kasacji, nie były przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego. Powoływanie się na nowe fakty lub dowody nie jest usprawiedliwioną podstawą kasacji.

Niezależnie od tego nie można mówić o naruszeniu przepisu art. 316 § 1 KPC, nawet gdyby wnioskodawca w postępowaniu apelacyjnym powołał się na pogorszenie stanu zdrowia, które nastąpiło po wydaniu wyroku Sądu pierwszej instancji. Zgodnie z art. 477⁸ KPC sąd pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznaje odwołania od decyzji organów rentowych, niedopuszczalne jest natomiast rozpoznawanie merytoryczne żądań, które wykraczają poza zakres zaskarżonej odwołaniem decyzji. Zaskarżona decyzja dotyczy żądania przywrócenia renty na podstawie art. 36 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Przepis ten stanowi, że prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty pracownik ponownie stał się niezdolny do pracy. Prawo do renty wnioskodawcy ustało 1 maja 1996 r. zatem uprawnienie określone w tym przepisie przysługiwałoby mu gdyby stał się niezdolnym do pracy do 1 listopada 1997 r. Żądanie przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy powstałej po tej dacie nie może być zgłaszane na podstawie omawianego przepisu, lecz na zasadach określonych w art. 32 powołanej ustawy, który to przepis wymaga spełnienia innych warunków. Spełnienie wymogów określonych w tym przepisie nie było przedmiotem niniejszego postępowania. Zarzut powstania niezdolności do pracy po wydaniu przez biegłych opinii nie mógł być zatem brany pod uwagę przy ocenie prawidłowości i legalności decyzji organu rentowego.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² KPC oddalił kasację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

=====